

LBRIS

We know
books

MIHAI MĂLAIMARE

CALEAȘCA
AURITĂ

Promoția '73, secțiile Actorie, Operatorie, Regie teatru și Teatrologie,
la întâlnirea de 30 de ani de la absolvire, Studioul Cassandra, 2003

Cuprins

CUVÂNT-ÎNAINTE 5

CAPITOLUL I

Anul 1969

Ce an!	9
Amintiri lipsă!	13
Balul absolvenților	15
Am intrat, mă!	17
Gara	19
Cei 12 mohicani!	21
Găina	24
Zahărul.	26
Lemnele	27
Geamul.	29

CAPITOLUL II

Anul 1970

Nimic deosebit!	33
Viața în Institut	35
Un fel de icoane.	37
Petrică Vasilescu – Monologul interior	49
Invitația la nuntă.	51
Meciul de fotbal	54
Profesoara de engleză.	57
Ești așa cum mergi!	59
La masă la Zoe	62
La spectacolul Marcelei Rusu	67
Acasă la Victor Eftimiu	69
Cucule, pasăre sură!	70

Margareta.....	72
Puloverul	73
Vodca și parizerul.....	76
Niciodată!	78
Mișche bine!	80
Ușița	82
Pantomima	85
Domnule Rector	88
Campionii	91
Iertare, am să fac un rol mare!	93
Barul UNUBE!	95
Saltul mortal	97
Noaptea americană	99
Zabriskie Point	101

CAPITOLUL III

Anul 1971

An nefericit, dar noi nu știm!	105
Viața în afara Institutului	107
Becul	109
Conopida	112
Micul dejun	114
Portarul	116
Hai să ne îmbătăm!	119
Cererea în căsătorie	122
Autobuzul 38	124
Bordeiul	127
Rostogolirea lui Florin	129
Pepenele murat	131
Cu dragoste și sete de film, înainte!	133
Izvorul Mureșului	134
Obuzul	137
Ceașca	139
Luminița	141
Scenariul	143
Gigantica	144

Femeile din Golful francez	146
Acasă la Ioana	149
Focul	150
Râgâiala	153
Fotograma	156
Pe marginea unui desen	158

CAPITOLUL IV

Anul 1972

An complicat și tragic	161
Viața la Cassandra	163
Caietul de practică	165
Turneu cu Kir la Slatina	169
Poemul	173
Bâlba	177
Pa, dragul meu!	179
Rupe-i, Mihai!	181
Jurnalul	183
Afișul	186
Palmele	187
Oamenii caverelor	189
Primul contract: <i>Aici a dormit George Washington</i>	192

CAPITOLUL V

Anul 1973

Anul debutului meu	196
Viața la ea acasă	198
Repartiția	202
Ziua Z	206
Prima zi la post	208
Încep să fiu	210
Gata!	213

ÎN LOC DE EPILOG

ANEXA 1. Lista cu studenții la Actorie, generația 1969-1973 .. 218

ANEXA 2. Lista și distribuțiile spectacolelor de absolvire
de la Studioul Cassandra

220

cinematografe, două-trei cârciumi, Caru' cu bere, Cireșica și cam atât. Ne întorceam la cămin seara, cu predilecție pe jos, ca să putem sporovăi în voie, câte-n lună și-n stele.

Am intrat repede în pâine din prima zi, ca niște gospodari care au ceva pământ de arat și nu-și pot permite să tândălească, am terminat fără prea multe lacrimi de adio, ca niște oameni hotărâți să ne trăim viața cât mai eficient cu putință.

Viața ne-a lovit și ne-a împrăștiat de parcă ar fi ținut cu tot dinadinsul să șteargă amintirea acelei bule în interiorul căreia am trăit și să ne arate că în teatru drumul este lung, trebuie să ai fler, să știi să-ți aștepți trenul, să ai hotărârea de a nu-l pierde și încrâncenarea de a crede în propriul destin.

Suntem din ce în ce mai puțini, ne mai întâlnim din când în când, dar parcă prea pe fugă, prea năuciți de schimbările cu care se confruntă lumea și cărora noi nu avem cum să ne sustragem.

Am fost însă, cândva, o generație adevărată, o gașcă nebună, un fel de Legiune străină care, chiar dacă nu o spunea foarte răspicat, avea în cap ideea că ar putea schimba, dacă nu lumea, măcar teatrul românesc. Am fost o generație pregătită, cu adevărat pregătită, ambițioasă și bătaioasă.

Am fi putut mai mult? Am fi putut mai bine?

Dumnezeu știe, dar atât cât am putut, am făcut!

CAPITOLUL I

Anul 1969

Ce an!

Un an interesant, cel puțin pentru mine!

Ultimul an de liceu (Liceul „A.T. Laurian“ din Botoșani, secția umanistă), Bacalaureatul, apoi necunoscuta, marea necunoscută, examenul la Institutul de teatru „I.L. Caragiale“ București.

Mi-am dorit să dau la teatru de foarte devreme, mai exact din clasa a V-a, dar tuturor li se părea o glumă. Era frumos să fii un copil isteț, să participi la activități culturale, să faci teatru, dar asta nu însemna neapărat că trebuia să te faci actor. În plus, după ce am depășit vârsta ingrată (clasele V-VIII) am devenit chiar un elev model, sârguincios și cât se poate de ambițios, lucru care se traducea prin obținerea celor mai mari note la absolut toate obiectele. De ce nu am avut atunci un mentor? De ce nu a existat cineva care să mă ajute, să-mi arate cum să-mi folosesc cel mai bine energia, din moment ce eu chiar credeam că trebuie să

devin actor? Nu știu. Cert este că în perioada liceului am fost singur și atât m-a dus mintea, să am note de 10 la toate materiile și aproape așa s-a și întâmplat. Că asta nu însemna neapărat că știam materia de 10 este o altă treabă, dar, deși aveam această notă la algebră, de exemplu, nu ar fi fost cazul să-mi încerc norocul la ASE, știam de zece pentru un umanist. Bacalaureatul l-am luat cu media generală 10, iar când am plecat spre casă din fața liceului m-a încercat un teribil sentiment de singurătate, de parcă eram un amărât de cățeluș, părăsit într-o pădure fără ieșire.

Eram și îndrăgostit lulea, cred că într-un fel mă consideram aproape însurat, doar că ea urma să dea examen la Iași, eu la București, lucrurile păreau oarecum hotărâte să nu se întâmple și până la urmă nu s-au întâmplat.

Viața extrașcolară nu era teribil de bogată, noi am avut acasă televizor destul de târziu (cred că era un Temp), iar dintre emisiunile care izbutiseră să mă intereseze aș aminti Teleenciclopedia, celebrul serial de desene animate Familia Flinstone, mai erau niște meciuri de fotbal și cam atât, chiar sunt surprins de cât de puțină forță de atracție exercita asupra mea televizorul. Mai mergeam la concerte, la urma urmelor fusesem câțiva ani elev al Școlii de muzică din Botoșani, vedeam filme, mai ales din cauza iubirii mele năvalnice, cinematograful fiind singurul loc unde o puteam săruta în voie, intram pe la cofetării – din aceleași motive – și cam atât. Eu nu am știut ce sunt ceaiurile, discotecile, care nici nu prea erau, petrecerile în pijamale. Și totuși, lumea se mișca în jurul nostru. În 12 ianuarie Led Zeppelin își lansa primul volum, a doua zi săreau Beatleșii cu *Yellow Submarine*, pe 8 august își făceau colosala poză

pe zebra de pe strada pe care era studioul unde își înregistrau piesele, Abbey Road, (albumul cu același nume se lansa în septembrie), iar pe 15 august începea nebunia de la Woodstock, unde 400 000 de oameni protestau în felul lor împotriva războiului din Vietnam.

Despre muzica celui colosal an aveam să aflu de fapt la București, iar Rolling Stones, Beatles, Johnny Cash, Bob Dylan, Jimy Hendrix, Creedence Clearwater Revival, Pink Floyd, Elton John m-au însoțit de-a lungul tuturor celor patru ani de facultate.

Filmul avea să devină un curs special pentru mine, n-aș ști să spun exact de ce anume cred asta, dar am fost fascinat de filmele celui an, *Butch Cassidy and Sundance Kid* – regia George Roy Hill, *Midnight Cowboy* – regia John Schlesinger, *Z* – regia Costas Gavras, *Hello, Dolly* – regia Gene Kelly, *Clanul sicilienilor* – regia Henri Verneuil, *Floarea de cactus* – regia Gene Saks, *Baltagul* – regia Mircea Mureșan.

În materie de cărți nu aș avea prea multe de spus, sigur, citisem romanele și nuvelele cerute de programa de liceu, dar mă întâlнисem nu știu cum cu *Biblioteca din Alexandria* a lui Alecu Ivan Ghilia și aflasem acolo o splendidă propoziție care m-a urmărit o bună bucată de vreme: „O femeie goală așteaptă întotdeauna un bărbat“. Era încurajator, dar am constatat imediat că dacă nu ai informații foarte precise că femeia la care tu năzuiești este goală nu prea poți să dai năvală, în speranța că avea dreptate Ghilia, așa că spunerea cu pricina a rămas ascunsă în mine, fără vreo utilitate practică.

În materie de politică erau câteva semne de noutate, americanii îl votau pe Nixon, francezii pe Pompidou, iar

nemții pe Willy Brandt, dar pentru mine era perfect egal, noi îl aveam pe Ceaușescu, omul care m-ar fi făcut în '68 să merg neabătut la război cu rușii și îmi era suficient, lumea de dincolo de granițele mele nu însemna mare lucru, iar granițele României erau și mai departe de cât îmi puteam eu imagina.

Examenul de admitere a fost ca o bătălie din care am ieșit învingător, nu pentru că ar fi fost ceva de capul meu, ci pentru că Zoe Anghel Stanca a crezut în mine, a crezut că poate scoate ceva care să mă ajute ulterior să devin un actor. Sigur, mi-am asumat victoria, pe Zoe aveam să o cunosc abia în octombrie la clasă, așa că, după cea de-a doua săptămână de așteptare, atunci când s-a pus rezultatul și am răcnit de fericire alături de toți cei 12 tineri care aveau media șapte și care, grație unei aprobări a Ministerului Educației, care a suplimentat numărul de locuri, au fost declarați admiși, am dat fuga la Poștă, am trimis o telegramă cu un singur cuvânt, „Victorie!” și m-am grăbit spre gară să mă întorc acasă, acolo unde mă simțeam eu în siguranță. Era 20 iulie, de Sfântul Ilie, ziua tatălui meu, iar telegrama avea să fie un frumos cadou.

În vacanța aceea nu am făcut mai nimic, am zăcut fericit și împăcat, iar după câteva săptămâni am început pregătirile pentru marea expediție.

Ce a urmat după 1 octombrie încerc să-mi amintesc și, dacă citiți aceste rânduri înseamnă că am izbutit, că am descoperit că mai am încă destule amintiri care să merite a încerca să readucă la lumină niște ani și niște întâmplări cu niște oameni care au însemnat enorm pentru mine ca viitor actor: profesorii și colegii mei.

Amintiri lipsă!

Acum îmi dau seama că de fapt, pentru mine, nimic nu a contat în afara ideii că trebuie să fiu actor.

În liceu mă comportam ca orice toțilar, învățam nebu-nește, voiam nota maximă, mă îndrăgostisem ca orice tânăr și-mi purtam bucuriile și suferințele firești cu o oarecare detașare, adică le trăiam, dar parcă ceva mă ferea, mă ocrotea, nu mă lăsa să exagerez, mă ținea cumva de mână să merg pe drumul meu. Nu înțeleg nici acum de ce nu am încercat măcar să o determin pe iubita mea să dea la București, între noi lucrurile păreau oarecum hotărâte și totuși... Nu a fost la balul de absolvire și chiar nu-mi aduc aminte să fi suferit cumva din cauza asta. Uite, asta, chiar acum, când scriu cartea aceasta, mă miră foarte!

Cursurile pe care le făceam cu domnul Brădescu însemnau ceva, dar nu foarte mult, el nu-mi lua bani, din punctul ăsta de vedere a fost extraordinar și, în plus, nu mă amâna, când spunea că ne vedem și muncim, ne vedeam și munceam. Ajunsesem cu poezia lui Topîrceanu la o formă destul de bună, iar fabula mergea, poate nu găsisem eu soluția cea mai bună, dar se înțelegea ce vreau să spun. Cu monologul stăteam rău, dar speram să pot remedia lucrurile până la examen. Da, mă pregăteam, dar nu aveam emoții aproape deloc, straniu, însă parcă știam că am să intru.

Despărțirea de liceu și de colegi s-a petrecut firesc, pur și simplu, fără prea mari emoții, îmi amintesc doar că am rămas o clipă în fața clădirii, cu sentimentul straniu că sunt al nimănui, dar asta a durat foarte puțin, aveam lucruri de făcut. Bacul l-am luat fără probleme, pentru mine chiar nu

conta, în afara notei, evident. Eram însă obosit, rău de tot. Ultimii doi ani îi petrecusem învățând ca nebunul la toate și la istorie în plus, îmi promisesem că dacă pic la proba eliminatorie dau la istorie și gata, mă întorc să fiu profesor în liceul meu. Era stabilit în sinea mea, dar parcă nu conta, era așa, un fel de umbrelă pe care o iei cu tine chiar dacă este soare, pentru cazul absurd în care s-ar putea să plouă.

Chiar nu-mi aduc aminte multe lucruri, nu fixez imagini decât fugare, câte o plimbare prin orașul vechi, un anticariat, straniu, cam atât. Și da, singurătatea absolută! Eram singur, trăiam acasă, auzeam ce se vorbea, vorbeam, dar parcă eram singur, parcă mergeam de unul singur printr-o pădure care nu se mai sfârșea.

M-am văzut cu Nuța, iubita mea, înainte de plecarea la București? Nu-mi amintesc. Am sentimentul că nu. Ea învăța acasă la ea, la Râșca, eu acasă la mine, la Botoșani. Vorbeam la telefon? Nu cred, noi nu aveam telefon și nici ea. Probabil ne scriam, asta cred că făceam; după ce m-am așezat în cămin, vreme de doi ani scriam cinci scrisori pe zi și primeam tot atâtea de la ea, așa că da, cred că ne scriam, ne încurajam unul pe altul, dar nu este straniu să o rupem așa, dintr-odată, și să ne vedem fiecare de treabă? Ce familie am fi fost noi? N-am fi fost, eu eram sortit să fiu actor.

A, începusem să privesc lumea cu alți ochi. Domnul Brădescu mă supunea unor exerciții de stimularea observației, ca la poliție, priveam o masă pe care erau obiecte, apoi el le schimba locul și eu trebuia să le așez la loc. A fost interesant, mai cu seamă că la examen, da, am avut și așa ceva. Mai mult, îmi cerea să mă uit atent la oameni pe stradă și asta mi-a ocupat aproape tot timpul. Îi priveam cu o curiozitate

crescândă, încercam să pătrund în mințile lor, uneori mă distram încercând să-i fac să se împiedice la comanda mea, odată am reușit, o fată era să cadă lată și m-am speriat, dar, undeva, în sinea mea, mi-am întărit convingerea că stă în mine o forță pe care încep să o stăpânesc.

Cred că mergeam deseori în parc, era un loc frumos, poate prea frumos, părea un fel de decor de teatru, cred că de asta îmi plăcea să mă duc acolo. Vorbeam cu copacii, cu rațele de pe lac, le spuneam repertoriul, era bine. Plecarea spre București a fost firească, mergeam să mă întâlnesc cu destinul, eram amorțit, nu simțeam frică, eram cumva grăbit, voiam să termin mai iute ca să mă pot odihni. Da, eram obosit. De altfel, în primul an nu am putut citi o piesă de teatru, stăteam cu colegii și-i ascultam cum povestesc, uneori îmi citeau cu glas tare, pe mine mă durea capul, eram obosit rău, aveam nevoie de odihnă, trebuia să termin cu examenul ăsta și să vin acasă să dorm, să dorm neîntors.

Da, între ultima oră de liceu și întoarcerea de la București după examen, în mine nu există amintiri semnificative, este ca o pauză lungă, un timp în care pașii mei duceau acolo unde trebuia, fără ca eu să pot lua o decizie în sensul ăsta.

Asupra mea acționau deja întâmplările care aveau să devină, mult mai târziu, amintirile de azi.

Balul absolvenților

A existat un astfel de bal și la liceul nostru și, culmea, am participat. Nu știam să dansez, dar deloc, prietena mea nu putuse veni deoarece a trebuit să plece imediat după

ultima oră acasă, avea ceva probleme. Minteaa mea era numai la examenul de Bac, voiam să iau 10, nu eram în toate mințile, dar nu avea cine să-mi spună asta. În plus, cum examenul în sine nu reprezenta pentru mine ceva special în afara notei pe care mi-o doream, îmi suna ceva surd în cap, venea, se apropia admiterea și asta chiar era ceva care îmi dădea bătăi de cap. Le promisesem alor mei că mă voi pregăti exemplar și pentru istorie, iar dacă picam la prima probă de la Actorie, care era eliminatorie, urma să mă înscriu dincolo și aveam să intru, prin urmare în ultimul an învățam până la patru dimineața și eram deja cumplit de obosit. Iarăși trebuie să spun că nu am avut un mentor, doar Dumnezeu m-a salvat și pentru asta trebuie să rezist acum, să fac tot ceea ce este necesar pentru a putea transmite mai departe ceea ce știu, ce am învățat, ce am fost ajutat să învăț.

Dar să revin la bal! Mă trezesc în sala de festivități și mă simțeam ca un fel de cuc, stăteam pe o bancă așa cum stau fetele urâte pe care nu le dansează nimeni și așteptam să treacă vremea, când, deodată, mă trezesc cu o fată lângă mine – era cam cea mai urâtică – și care mă invită la dans.

- Habar n-am să dansez, îi spun eu.
- Cum așa, doar vrei să te faci actor?!
- Vreau, dar...
- Niciun dar, te învăț tango!

Și am învățat tango. Vreme de vreo două ceasuri, ăia cântau în legea lor, noi dansam tango în legea noastră. Formidabil! Dansând, mi-am dat seama că pașii pe care îi știe toată lumea sunt numai așa, de pornire, existau mai multe opțiuni, fata chiar știa sau îi plăcea să danseze, iar eu

descopeream ceea ce aveam să aflăm de la Vera Proca Ciortea câteva luni mai târziu, că nu există corpuri urâte și frumoase, ci inexpresive și expresive. Fata aia era frumoasă când dansa. Teribil de frumoasă!

După două ore am trecut la vals, alte două ore. Aici lucrurile erau mai complicate, pentru că nu ne puteam pierde printre celelalte cupluri, valsul este totuși un dans unde trebuie să ai spațiu și să poți fi văzut, așa că ne-am dat ceva mai la o parte și era ceva neasemuit de caraghios să vezi că ceilalți se zbânțuiau, iar noi pluteam.

După ce am pus la punct și valsul, am ostenit. Ne-am uitat unul la altul, n-am spus nimic, dacă vă spun că sunt prost, iar fata, după ce mi-a urat succes și chiar m-a asigurat că voi intra, a plecat.

Ar fi trebuit să-i mulțumesc?

Ar fi trebuit să-i țin minte numele?

Ar fi trebuit să o sărut?

Sigur că da, dar nu am făcut nimic din toate astea și acum, când scriu, mă gândesc la ea, sper că este bine, că este fericită, că-și mai aduce aminte de scena asta de tot hazul cu noi doi și da, îți mulțumesc din suflet frumoasă domnișoară, erai atât de frumoasă când dansai, nu mai știu cum te cheamă, dar te iau în brațe și te sărut din toată inima!

Am intrat, mă!

Făceam în clasa a XII-a psihologie. Nu mi-a plăcut deloc. Trebuia să învățăm pe de rost sumedenie de definiții, o prostie! Profesorul, un fel de ticălos care mă urmărea cu ochi